

Część teoretyczna

Model OSI – (Open Systems Interconnection) opublikowany w 1984 roku przez ISO (International Organization for Standardization) jest jednym z powszechnie wykorzystywanych standardów komunikacji między komputerami. Struktura modelu opiera się na wielowarstwowości. Każda warstwa ma zapewniać podzbiór powiązanych ze sobą funkcji. Niższe warstwy wykonują bardziej prymitywne zadania i ukrywają szczegóły działania przed wyższymi.

W sytuacji idealnej zakłada się, że warstwy są niezależne i dokonanie zmian w jednej nie wymaga zmian w pozostałych.

Główną funkcją modelu jest zdefiniowanie zestawu warstw i ustalenie usługi świadczonej przez każdą z nich. Dodatkowo podział grupuje funkcje zgodnie z ich zastosowaniem i zapewnia liczbę warstw wygodną do zarządzania. Liczbą ustaloną przez ISO jest 7.

Warstwy modelu OSI/ISO

7. Warstwa aplikacji Zawiera protokoły wykorzystywane przez użytkownika końcowego (np. HTTP).
6. Warstwa prezentacji Odpowiada za kodowanie (enkodowanie i dekodowanie) danych w zależności od kierunku przechodzenia przez model.
5. Warstwa sesji Pozwala użytkownikom różnych komputerów nawiązywać sesje. Sesja steruje kierunkiem nadawania i synchronizuje (przywraca transmisję w postawionym punkcie kontrolnym).
4. Warstwa transportowa Dzieli dane z wyższych warstw na mniejsze jednostki i zapewnia, że wszystkie fragmenty dotrą bezbłędnie do miejsca przeznaczenia. Izoluje wyższe warstwy od zmian technologii sprzętu. Określa typy usług świadczonych warstwie sesji (np. dwupunktowy „host-to-host” kanał, przekazujący dane sekwencyjnie, przesył izolowanych wiadomości bez gwarancji doręczenia, rozgłaszanie wiadomości pod wiele adresów). Ta warstwa jest w pełni dwupunktowa.
3. Warstwa sieciowa Steruje działaniem podsieci. Zawiera funkcje obsługujące trasowanie. Kontrola przepływu (usuwanie zatorów), odpowiada za jakość usług. Powinna zapewnić łączenie niejednakowych sieci, różniących się np. Adresowaniem, czy wielkością akceptowanych pakietów.
2. Warstwa łącza danych Podział przychodzących bitów na ramki (od kilkuset do kilku tysięcy bajtów) i sekwencyjna transmisja ramek. Sterowanie przepływem danych i obsługa błędów.
1. Warstwa fizyczna Transmisja bitów kanałem komunikacyjnym. Zagadnienia projektowe wiążą się głównie z interfejsami mechatycznymi, elektrycznymi i zależnościami czasowymi oraz z fizycznym nośnikiem transmisyjnym, który znajduje się pod warstwą fizyczną.

Architektura TCP/IP – architektura protokołów stworzona w ramach eksperymentalnego projektu ARPANET finansowanego przez DARPA. Protokoły należące do architektury TCP/IP uznawane są przez IAB (Internet Architecture Board) za standardy Internetowe. Podobnie jak model OSI/ISO koncept architektury opiera się na warstwach. TCP/IP jest dużo bardziej przejrzysty od OSI/ISO i łatwiejszy w implementacji.

Warstwy TCP/IP

4. Warstwa aplikacji Pozwala użytkownikom różnych komputerów nawiązywać sesje. Sesja steruje kierunkiem nadawania i synchronizuje (przywraca transmisję w postawionym punkcie kontrolnym).
3. Warstwa transportowa Głównymi protokołami w tej warstwie są TCP i UDP.
2. Warstwa Internetu Definiuje oficjalny format pakietu i Internet Protocol. Zadaniem tej warstwy jest dostarczenie pakietów IP w przewidziane miejsce, zajmuje się ona routinglem i unikaniem zatorów.
1. Warstwa host-sieć/fizyczna/dostępu do sieci Zajmuje się przekazywaniem danych przez fizyczne połączenia między urządzeniami sieciowymi. Najczęściej są to karty sieciowe lub modemy. Dodatkowo warstwa ta jest czasami wyposażona w protokoły do dynamicznego określania adresów IP.

Pakiet – jednostka informacji składająca się z nagłówka i obszaru danych. Nagłówek zawiera między innymi informacje o adresowaniu, sumę kontrolną, długość pakietu, informacje o protokole. Obszar danych zawiera dane od wyższych warstw. W modelu OSI/ISO jest on skojarzony z warstwą sieciową, a w TCP/IP.

Datagram jest odpowiednikiem pakietu w protokołach zawodnych.

Kapsułkowanie (encapsulation) - polega na dodaniu nagłówka z dodatkowymi informacjami z wyższej warstwy przed przesłaniem do warstwy niższej danego protokołu po stronie nadawczej.

Dekapsułkowanie (de-encapsulation) – proces odwrotny do kapsułkowania, nagłówki zostają usunięte po odczycie przed przesłaniem do wyższej warstwy.

Fragmentacja/defragmentacja –

Część praktyczna

1. Za pomocą programów ping, pathping, tracert, traceroute zbadać dostępność systemów i trasy do nich: a) z sieci laboratoryjnej, b) z sieci ZSK poza laboratorium, c) w dowolnym miejscu w Polsce, d) w dowolnym miejscu poza Polską. Ustalić zarządców tych adresów. Podać przynajmniej jeden przykład dostępności systemu i trasy dla sieci IPv6 (lokalizacja dowolna).

Opis poleceń:

Ping - do diagnozowania połączeń sieciowych. Pozwala na sprawdzenie czy istnieje połączenie pomiędzy hostami testującym i testowanym. Umożliwia on zmierzenie liczby zgubionych pakietów oraz opóźnień w ich transmisji, zwanych lagami. Dostępne w MS Windows i Linux.

Pathping - łączy funkcjonalność polecenia ping oraz tracert. Na początku ustalana jest trasa między hostami, a następnie pingowany jest każdy z węzłów na tej trasie. Dostępne w MS Windows.

Traceroute – ustala trasę między hostami. Dostępne w Linux, odpowiednikiem w systemach z rodziny MS Windows jest tracert.

Zadanie wykonano na systemie Linux

a) > ping -6 10.18.130.6

```
PING 10.18.130.6 (10.18.130.6) 56(84) bytes of data.  
64 bytes from 10.18.130.6: icmp_seq=1 ttl=64 time=0.307 ms  
64 bytes from 10.18.130.6: icmp_seq=2 ttl=64 time=0.280 ms  
64 bytes from 10.18.130.6: icmp_seq=3 ttl=64 time=0.278 ms  
64 bytes from 10.18.130.6: icmp_seq=4 ttl=64 time=0.283 ms  
64 bytes from 10.18.130.6: icmp_seq=5 ttl=64 time=0.253 ms  
64 bytes from 10.18.130.6: icmp_seq=6 ttl=64 time=0.257 ms  
--- 10.18.130.6 ping statistics ---  
6 packets transmitted, 6 received, 0% packet loss, time 5000ms  
rtt min/avg/max/mdev = 0.253/0.276/0.307/0.022 ms
```

> traceroute 10.18.130.6

```
traceroute to 10.18.130.6 (10.18.130.6), 30 hops max, 60 byte packets  
1  10.18.130.6 (10.18.130.6)  0.192 ms !X  0.168 ms !X  0.156 ms !X
```

b) > ping -6 212.51.220.1

```
PING 212.51.220.1 (212.51.220.1) 56(84) bytes of data.  
64 bytes from 212.51.220.1: icmp_seq=1 ttl=255 time=2.69 ms  
64 bytes from 212.51.220.1: icmp_seq=2 ttl=255 time=0.793 ms  
64 bytes from 212.51.220.1: icmp_seq=3 ttl=255 time=0.920 ms  
64 bytes from 212.51.220.1: icmp_seq=4 ttl=255 time=0.810 ms  
64 bytes from 212.51.220.1: icmp_seq=5 ttl=255 time=1.30 ms
```

```
64 bytes from 212.51.220.1: icmp_seq=6 ttl=255 time=0.823 ms
```

> traceroute 212.51.220.1

```
traceroute to 212.51.220.1 (212.51.220.1), 30 hops max, 60 byte packets
 1  pc-212-51-220-1.p.lodz.pl (212.51.220.1)  18.223 ms  *  *
```

c) > ping -6 wp.pl

```
PING wp.pl (212.77.100.101) 56(84) bytes of data.
64 bytes from www.wp.pl (212.77.100.101): icmp_seq=1 ttl=246 time=13.4 ms
64 bytes from www.wp.pl (212.77.100.101): icmp_seq=2 ttl=246 time=11.7 ms
64 bytes from www.wp.pl (212.77.100.101): icmp_seq=3 ttl=246 time=11.6 ms
64 bytes from www.wp.pl (212.77.100.101): icmp_seq=4 ttl=246 time=11.9 ms
64 bytes from www.wp.pl (212.77.100.101): icmp_seq=5 ttl=246 time=11.7 ms
64 bytes from www.wp.pl (212.77.100.101): icmp_seq=6 ttl=246 time=11.6 ms

--- wp.pl ping statistics ---
6 packets transmitted, 6 received, 0% packet loss, time 5020ms
rtt min/avg/max/mdev = 11.665/12.026/13.451/0.654 ms
```

> traceroute wp.pl

```
traceroute to wp.pl (212.77.100.101), 30 hops max, 60 byte packets
 1  pc-212-51-220-1.p.lodz.pl (212.51.220.1)  19.180 ms  19.359 ms  19.503 ms
 2  ckmx-uss.p.lodz.pl (212.51.207.91)  20.004 ms  20.174 ms  20.330 ms
 3  pl-cke-gw-0-0-0.man.lodz.pl (212.191.9.193)  20.828 ms  21.021 ms  21.172 ms
 4  e-gw1-0-2-0.man.lodz.pl (212.191.9.13)  21.654 ms  21.844 ms  21.998 ms
 5  z-lodmana.poznan-gw3.10Gb.rtr.pionier.gov.pl (212.191.224.5)  25.915 ms
26.110 ms  26.280 ms
 6  z-poznan-gw3.gdansk.10Gb.rtr.pionier.gov.pl (212.191.224.206)  31.965 ms
13.633 ms  17.722 ms
 7  wp-jro4.10ge.task.gda.pl (153.19.102.6)  18.218 ms  18.396 ms  18.552 ms
 8  rtr2.rtr-int-2.adm.wp-sa.pl (212.77.96.69)  20.571 ms rtr2.rtr-int-
1.adm.wp-sa.pl (212.77.96.65)  24.755 ms rtr2.rtr-int-2.adm.wp-sa.pl
(212.77.96.69)  20.749 ms
 9  www.wp.pl (212.77.100.101)  25.108 ms  25.100 ms  25.205 ms
```

d) > ping -6 www.usa.gov

```
PING a386.dscb.akamai.net (212.191.241.25) 56(84) bytes of data.
64 bytes from 212.191.241.25: icmp_seq=1 ttl=59 time=7.57 ms
64 bytes from 212.191.241.25: icmp_seq=2 ttl=59 time=5.78 ms
64 bytes from 212.191.241.25: icmp_seq=3 ttl=59 time=5.78 ms
64 bytes from 212.191.241.25: icmp_seq=4 ttl=59 time=5.75 ms
64 bytes from 212.191.241.25: icmp_seq=5 ttl=59 time=5.76 ms
64 bytes from 212.191.241.25: icmp_seq=6 ttl=59 time=5.75 ms

--- a386.dscb.akamai.net ping statistics ---
```

```
6 packets transmitted, 6 received, 0% packet loss, time 5014ms
rtt min/avg/max/mdev = 5.751/6.067/7.570/0.677 ms
```

> traceroute www.usa.gov

```
traceroute to www.usa.gov (212.191.241.9), 30 hops max, 60 byte packets
 1  pc-212-51-220-1.p.lodz.pl (212.51.220.1)  18.263 ms  21.891 ms  22.122 ms
 2  ckmx-uss.p.lodz.pl (212.51.207.91)  22.604 ms  22.794 ms  22.970 ms
 3  pl-cke-gw-0-0-0.man.lodz.pl (212.191.9.193)  23.428 ms  23.623 ms  23.774
ms
 4  e-gw1-0-2-0.man.lodz.pl (212.191.9.13)  24.257 ms  24.427 ms  24.597 ms
 5  z-lodmana.poznan-gw3.10Gb.rtr.pionier.gov.pl (212.191.224.5)  25.075 ms
28.979 ms  29.127 ms
 6  a212-191-241-009.deploy.akamaitechnologies.com (212.191.241.9)  29.528 ms
8.937 ms  14.223 ms
```

2. Zbadać i zmodyfikować ustawienia protokołu IP na własnym stanowisku korzystając zarówno z narzędzi Panelu Sterowania Windows, jak i polecenia `ipconfig` oraz w systemie Linux (polecenia `ip`, `ifconfig`)

ipconfig – służy do wyświetlania konfiguracji interfejsów sieciowych. Dostępne w MS Windows, odpowiednikiem w systemie Linux jest **ifconfig**.

Zadanie wykonane w systemie MS Windows

> `ipconfig /all`

```
Windows IP Configuration

Host Name . . . . . : test1-PC
Primary Dns Suffix . . . . . :
Node Type . . . . . : Hybrid
IP Routing Enabled. . . . . : No
WINS Proxy Enabled. . . . . : No
DNS Suffix Search List. . . . . : home

Wireless LAN adapter WirelessNetwork Connection 3:

Media State . . . . . : Media disconnected
Connection-specific DNS Suffix . :
Description . . . . . : Microsoft Virtual WiFi Miniport
Adapter #2
Physical Address. . . . . : 9C-4E-36-8A-39-59
DHCP Enabled. . . . . : Yes
Autoconfiguration Enabled . . . . : Yes

Wireless LAN adapter Wireless Network Connection 2:

Media State . . . . . : Media disconnected
Connection-specific DNS Suffix . :
Description . . . . . : Microsoft Virtual WiFi Miniport
Adapter
```

Physical Address. . . . . : 9C-4E-36-8A-39-59
DHCP Enabled. . . . . : Yes
Autoconfiguration Enabled . . . . : Yes

Wireless LAN adapter Wireless Network Connection:

Connection-specific DNS Suffix . : home
Description . . . . . : Intel(R) Centrino(R) Wireless-N 2200
Physical Address. . . . . : 9C-4E-36-8A-39-58
DHCP Enabled. . . . . : Yes
Autoconfiguration Enabled . . . . : Yes
Link-local IPv6 Address . . . . . :
fe80::4d0d:ef49:ce6e:6dd7%11 (Preferred)
IPv4 Address. . . . . : 192.168.1.16 (Preferred)
Subnet Mask . . . . . : 255.255.255.0
Lease Obtained. . . . . : Sunday, October 20, 2013 4:51:28 PM
Lease Expires . . . . . : Monday, October 21, 2013 4:51:28 PM
Default Gateway . . . . . : 192.168.1.254
DHCP Server . . . . . : 192.168.1.254
DHCPv6 IAID . . . . . : 245124662
DHCPv6 Client DUID. . . . . : 00-01-00-01-19-A3-29-3B-9C-4E-36-8A-
39-58
DNS Servers . . . . . : 192.168.1.254
NetBIOS over Tcpip. . . . . : Enabled

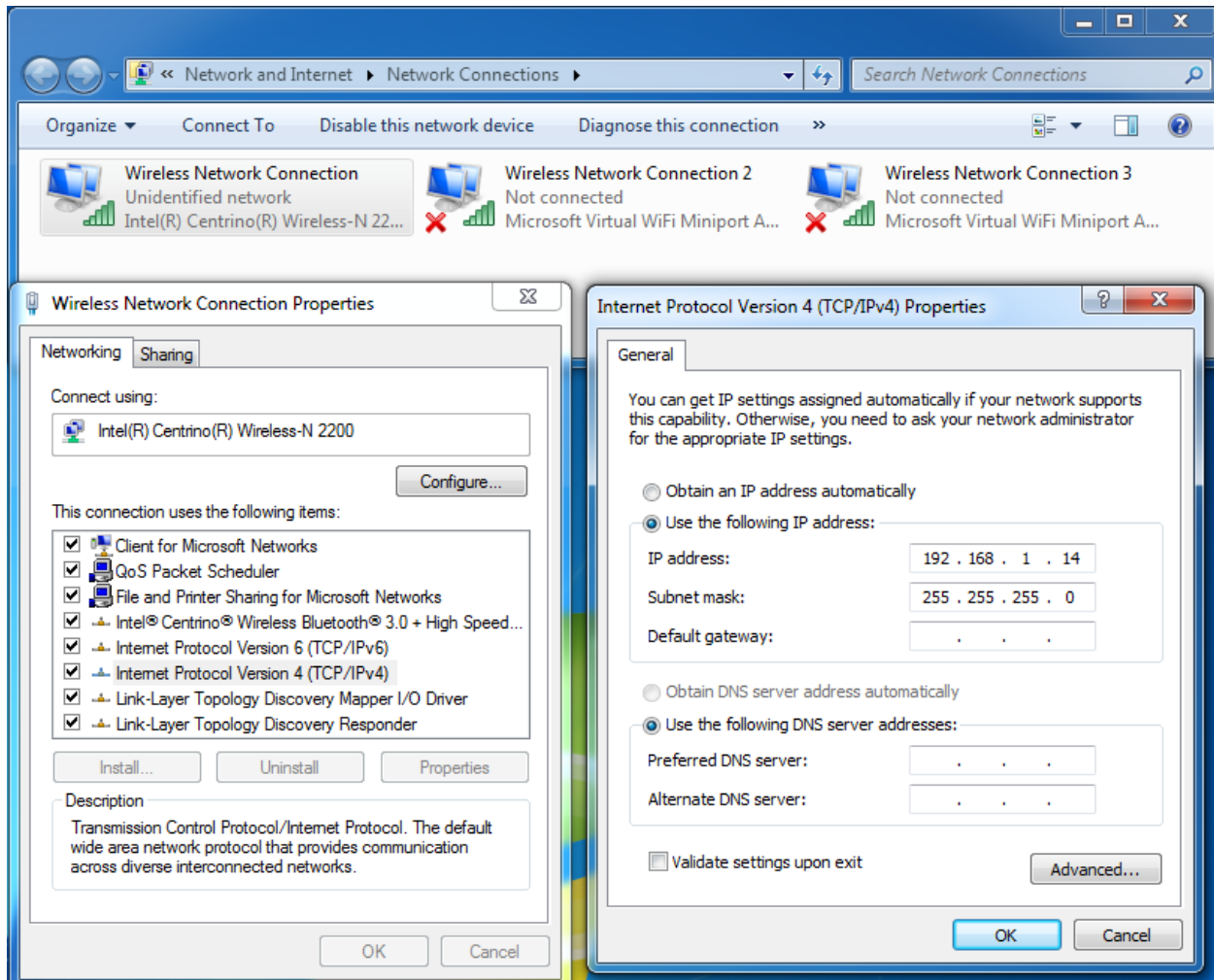
Tunnel adapter isatap.home:

Media State . . . . . : Media disconnected
Connection-specific DNS Suffix . : home
Description . . . . . : Microsoft ISATAP Adapter
Physical Address. . . . . : 00-00-00-00-00-00-E0
DHCP Enabled. . . . . : No
Autoconfiguration Enabled . . . . : Yes

Tunnel adapter Teredo Tunneling Pseudo-Interface:

Connection-specific DNS Suffix . :
Description . . . . . : Teredo Tunneling Pseudo-Interface
Physical Address. . . . . : 00-00-00-00-00-00-E0
DHCP Enabled. . . . . : No
Autoconfiguration Enabled . . . . : Yes
IPv6 Address. . . . . :
2001:0:5ef5:79fb:14b1:14de:3f57:feef (Preferred)
Link-local IPv6 Address . . . . . :
fe80::14b1:14de:3f57:feef%14 (Preferred)
Default Gateway . . . . . : ::
NetBIOS over Tcpip. . . . . : Disabled

Zmiana adresu IP.

> ipconfig

```
Windows IP Configuration
```

```
[...]
```

```
IPv4 Address. . . . . : 192.168.1.14
```

```
[...]
```

3. Zbadać tablicę routingu (w szczególności bramę domyślną) na własnym stanowisku korzystając np. z polecenia *route*.

route – służy do wyświetlania i modyfikacji wpisów w tabeli routingu

```
=====
```

```
Interface List
```

```
13...9c 4e 36 8a 39 59 .....Microsoft Virtual WiFi Miniport Adapter #2
```

```
12...9c 4e 36 8a 39 59 .....Microsoft Virtual WiFi Miniport Adapter
```

```

11...9c 4e 36 8a 39 58 .....Intel(R) Centrino(R) Wireless-N 2200
1.....Software Loopback Interface 1
15...00 00 00 00 00 00 00 e0 Microsoft ISATAP Adapter
14...00 00 00 00 00 00 00 e0 Teredo Tunneling Pseudo-Interface
=====

```

IPv4 Route Table

Active Routes:

Network Destination	Netmask	Gateway	Interface	Metric
0.0.0.0	0.0.0.0	192.168.1.254	192.168.1.16	25
127.0.0.0	255.0.0.0	On-link	127.0.0.1	306
127.0.0.1	255.255.255.255	On-link	127.0.0.1	306
127.255.255.255	255.255.255.255	On-link	127.0.0.1	306
192.168.1.0	255.255.255.0	On-link	192.168.1.16	281
192.168.1.16	255.255.255.255	On-link	192.168.1.16	281
192.168.1.255	255.255.255.255	On-link	192.168.1.16	281
224.0.0.0	240.0.0.0	On-link	127.0.0.1	306
224.0.0.0	240.0.0.0	On-link	192.168.1.16	281
255.255.255.255	255.255.255.255	On-link	127.0.0.1	306
255.255.255.255	255.255.255.255	On-link	192.168.1.16	281

Persistent Routes:

None

IPv6 Route Table

Active Routes:

If	Metric	Network Destination	Gateway
14	58	:::/0	On-link
1	306	::1/128	On-link
14	58	2001::/32	On-link
14	306	2001:0:5ef5:79fd:28fb:3c99:3f57:feef/128	On-link
11	281	fe80::/64	On-link
14	306	fe80::/64	On-link
14	306	fe80::28fb:3c99:3f57:feef/128	On-link
11	281	fe80::4d0d:ef49:ce6e:6dd7/128	On-link
1	306	ff00::/8	On-link
14	306	ff00::/8	On-link
11	281	ff00::/8	On-link

Persistent Routes:

None

4. Zbadać nasłuchujące porty TCP i UDP oraz nawiązane połączenia TCP wykorzystując polecenie netstat. Utworzyć połączenie TCP (np. przeglądarką WWW, klientem poczty, telnet czy ssh) i wykazać jego obecność poleceniem netstat.

> netstat

Active Connections

Proto	Local Address	Foreign Address	State
TCP	0.0.0.0:135	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:445	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:1025	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:1026	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:1027	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:1028	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:1029	test1-PC:0	LISTENING
TCP	0.0.0.0:7520	test1-PC:0	LISTENING
TCP	192.168.1.16:139	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::135	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::445	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::1025	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::1026	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::1027	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::1028	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::1029	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::7520	test1-PC:0	LISTENING
UDP	0.0.0.0:68	*:*	
UDP	0.0.0.0:5355	*:*	
UDP	127.0.0.1:1900	*:*	
UDP	127.0.0.1:55350	*:*	
UDP	192.168.1.16:137	*:*	
UDP	192.168.1.16:138	*:*	
UDP	192.168.1.16:1900	*:*	
UDP	:::5355	*:*	
UDP	:::1:1900	*:*	
UDP	:::1:55349	*:*	
UDP	[fe80::4d0d:ef49:ce6e:6dd7%11]:546	*:*	
UDP	[fe80::4d0d:ef49:ce6e:6dd7%11]:1900	*:*	

Uruchomiono program korzystający z sieci (steam.exe).

> netstat

Active Connections

Proto	Local Address	Foreign Address	State
[...]			
TCP	192.168.1.16:139	test1-PC:0	LISTENING
TCP	192.168.1.16:3441	208-64-202-69:http	TIME_WAIT
TCP	192.168.1.16:3446	fa-in-f138:http	ESTABLISHED
TCP	:::135	test1-PC:0	LISTENING
TCP	:::445	test1-PC:0	LISTENING
[...]			